

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3379/2021. (IX. 24.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.III.37.466/2020/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője (dr. Pomázi Miklós ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó gazdasági társaság az egyedi ügy II. rendű felperese volt. Az egyedi ügy előzményeként szolgáló építéshatósági ügyben megállapított tényállás szerint Balatonfüred Közös Önkormányzati Hivatal Jegyzőjének (a továbbiakban: elsőfokú hatóság) építési engedélye alapján az indítványozó erdei kilátó építését kezdte meg. Az egyedi ügy I. rendű felperese kérelmet nyújtott be az elsőfokú hatósághoz és az alapszabályban meghatározott természetvédelmi és környezetvédelmi célokra hivatkozva kérte az építési engedélyezési eljárásban ügyféli jogának megállapítását. A kérelem elutasítását követően, az I. fokú felperes fellebbezése folytán a másodfokú hatóság megállapította az ügyféli jogállást.
- [3] Az indítványozó időközben megépítette a kilátót, melyre fennmaradási engedélykérelmet nyújtott be. Az elsőfokú hatóság a kérelemnek helyt adott. Döntésével szemben az I. rendű felperes fellebbezést nyújtott be.
- [4] Az indítványozó a másodfokú eljárás során tartott helyszíni szemlén vitatta az I. rendű felperes képviseleti jogát. Az I. rendű felperes jogi képviselője erre elismerte, hogy az egyesületnél elnökváltás volt, és vállalta, hogy meghatalmazást, nyilatkozatot csatol az új képviselőtől, amire végül nem került sor.
- [5] A Veszprém Megyei Kormányhivatal (a továbbiakban: I. rendű alperes) az elsőfokú határozatot helybenhagyta. A másodfokú határozat bírósági felülvizsgálata iránt az I. rendű felperes és az indítványozó egyaránt keresetet nyújtottak be. Az indítványozó arra hivatkozással kérte a másodfokú határozat hatályon kívül helyezését, hogy döntésre nem kerülhetett volna sor, mert az I. rendű felperes fellebbezése nem az előterjesztésre jogosulttól származik. A kereset folytán a Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság az I. rendű alperes határozatát hatályon kívül helyezte és az I. rendű alperest új eljárásra kötelezte. A megismételt eljárásra előírta, hogy az I. rendű alperesnek határidő kitűzésével a mulasztás következményeire történő figyelmeztetéssel ellátott hiánypótlási felhívás kiadásával szükséges tisztázni az I. rendű felperes szervezeti és meghatalmazottkénti képviseletét ellátó személy, személyek eljárási jogosultságát.
- [6] Az indítványozó felülvizsgálati kérelmet nyújtott be az ítélet ellen, aminek folytán a Kúria az ítéletet hatályon kívül helyezte és a bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. Ítéletében előírta, hogy a bíróságnak elsőként az indítványozó keresetét kell eldöntenie, majd ettől függően bírálhatja el az I. rendű felperes keresetét.
- [7] A Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság helyt adott az indítványozó keresetének. Részítéletében arra mutatott rá, hogy a Fővárosi Törvényszék csak 2018. március 28-án vezette át a változást az I. rendű felperes elnöke személyében, aki ekkortól szerepelt a közhiteles nyilvántartásban. Az előző elnök tisztsége 2014. október 2-ig szólt. Mindebből következően a 2017. június 9-én kelt másodfokú határozat meghozatalakor nem volt az arra jogosulttól származó fellebbezés, illetve a fellebbezés benyújtására szóló meghatalmazás.
- [8] Az I. rendű felperes felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Kúriához, amelyben a Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és a bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. A Kúria a részítéletet hatályon kívül helyezte és az indítványozó keresetét elutasította. Ítéletét arra alapította, hogy a Fővárosi Törvényszék a 2018. március 28-án kelt, változásbejegyzés ügyében hozott végzésében megállapította, az I. rendű felperes a végzés meghozatalát megelőzően a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.), azt követően a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi

V. törvény szerint működött. A régi Ptk. 29. § (4) bekezdése értelmében ha jogszabály a jogi személy létrejöttét nyilvántartásba vételhez köti, a bejegyzett körülmények megváltoztatása harmadik személyek irányában csak akkor hatályos, ha a változást a nyilvántartásba bevezették. A Kúria hivatkozott továbbá a civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló 2011. évi CLXXXI. törvény (a továbbiakban: Cnytv.) 86. § (1) bekezdésére, melynek értelmében a civil szervezetek nyilvántartása közhiteles. A nyilvántartott adatok szerint az I. rendű felperes elnöke 2018. március 28-ig a korábbi elnök volt, e dátumot megelőzően ezért ő volt jogosult ügyvédet meghatalmazni a fellebbezés benyújtására. Mindebből következően – szemben a Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság álláspontjával – a meghatalmazás adására, illetve a fellebbezés benyújtására való jogosultság körében nem volt helye további ellenőrzésnek, a közhiteles nyilvántartási adatok közigazgatási perben nem dönthetők meg.

- [9] 2. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be az Alkotmánybírósághoz alkotmányjogi panaszát, melyben az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, XXIV. cikk (1) bekezdésének, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére történő hivatkozással kérte a Kúria ítéletének megsemmisítését.
- [10] Az indítványozónak a panaszban kifejtett álláspontja szerint a Kúria önkényesen mellőzte az ügyben irányadó jogot és visszaélt saját függetlenségével, ezért megsértette az indítványozónak a tisztességes bírósági eljáráshoz való alapvető jogát, amely az Alkotmánybíróság értelmezésében „a demokratikus jogállam működéséhez nélkülözhetetlen alapjog”. A Kúriának csakis a felek érvei, nyilatkozatai alapján lett volna lehetősége tárgyalni az ügyet és csak az általuk előadott kérdésekben adhatott volna jogi válaszokat. Ezzel szemben a Kúria megsértette a fegyverek egyenlőségének elvét az indítványozó kárára akkor, amikor nem volt tekintettel arra, hogy a Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság megállapította: sem az I. rendű alperes, sem az ügyben szakhatóságként eljáró II. rendű alperes nem ellenezte az indítványozó keresetének teljesítését. Sérelmezte az indítványozó azt is, hogy noha a felülvizsgálati kérelemre tett észrevételében – a Kúria Kvk.II.37.677/2020/6. számú határozatára hivatkozással – előadta, hogy a Kúria gyakorlata értelmében a közhiteles nyilvántartás adataival szemben helye van ellenbizonyításnak, az egyedi ügyben a Kúria ezzel ellentétes ítéletet hozott. E körülményekre tekintettel a Kúria megsértette az indítványozónak a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát.
- [11] Az indítványozó előadta továbbá, hogy noha az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamisági klauzula önmagában nem Alaptörvényben biztosított jog, a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog tartalmára befolyással van, ezért a panasznak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése alapján történő elbírálása során annak figyelembe vételét kérte.
- [12] 3. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az alábbiakat állapította meg.
- [13] Az Abtv. 52. § (1) értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja értelmében pedig indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével.
- [14] Az indítványozó panaszában megjelölte az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését. Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében az Alaptörvénynek ez a rendelkezése a közigazgatási hatósági eljárásokra vonatkozik, nem a bíróságok eljárására [3130/2013. (VI. 24.) AB végzés, Indokolás [17]]. A panasz nem tartalmaz előadást az eljáró közigazgatási hatóságok eljárásának alaptörvény-ellenességét, illetve azt illetően, hogy ezt az alaptörvény-ellenességet milyen módon erősíti meg a támadott bírói döntés, ezért a panasz e körben nem befogadható.
- [15] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [16] Az Alkotmánybíróság a tisztességes bírósági eljárással összefüggésben megfogalmazta, hogy nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon [3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]]. Az alkotmányjogi panasz „nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” [3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]].

- [17] Az alkotmányjogi panasz alapját az az érvelés képezte, hogy a fegyveregyenlőség elvének sérelmével a Kúria megsértette az indítványozó tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát, mert átlépte a felek perbeli rendelkezési joga által meghatározott keretet. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben arra mutat rá, hogy az egyedi ügyben irányadó, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 275. § (2) értelmében a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül. A felülvizsgálati kérelmet az I. rendű felperes terjesztette elő, ezért a Kúria döntésének tartalmi kereteit a régi Pp. felhívott rendelkezése alapján az e kérelemben előadottak határozták meg. Az I. rendű felperes az indítványozóhoz hasonlóan felperesi minőségben vett részt a perben – jóllehet közöttük érdekellentét állt fenn –, ezért a régi Pp. 270. § (2) bekezdése értelmében jogosult volt a felülvizsgálati kérelem előterjesztésére. Ez a jogosultság az indítványozót is megillette, azonban azzal nem élt, vélhetőleg azért, mert a közigazgatási perben született részítélettel egyetértett és észrevételében annak hatályában fenntartását kérte. Mindemellett jogosult volt észrevételek előadására, amit meg is tett, észrevételére pedig a Kúria a felülvizsgálati ítéletben válaszolt. A panaszban előadottak nem támasztják alá azt, hogy a támadott ítélet az Abtv. 29. §-ának megfelelő alaptörvény-ellenességet vetne fel, mert a felek jogait szabályozó, az egyedi ügyben irányadó eljárásjogi szabályok fényében nem merült fel arra vonatkozó adat, hogy az indítványozóval mint féllel szemben a Kúria a fegyverek egyenlőségének elvébe ütköző módon, tisztességtelenül járt volna el.
- [18] Az indítványozó azt is kifogásolta panaszában, hogy a Kúria nem fogadta el a hivatkozását arra a korábbi kúriai döntésre, amelynek értelmében a közhiteles nyilvántartás adataival szemben helye van ellenbizonyításnak. Az Alkotmánybíróság ennek körében arra mutat rá, hogy ez a kérdés olyan jogalkalmazási kérdés, amelyben az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre állást foglalni. A felülvizsgálati ítélet hivatkozik a régi Ptk. 29. § (4) bekezdésére és a Cnytv. 86. § (1) bekezdésére és e két rendelkezés együttes alkalmazásával jut arra a következtetésre, hogy mivel a régi Ptk. 29. § (4) bekezdésében foglalt feltétel nem teljesült, ezért a közigazgatási perben nem lett volna helye a fellebbezés benyújtására való jogosultság vizsgálatának.
- [19] Az Alkotmánybíróság a fentiekkel összefüggésben megjegyzi, hogy a hivatkozott ítéletnek az indítványozó által idézett részében a Kúria egy választási ügyben hozott határozat bírósági felülvizsgálata során abban a kérdésben foglalt állást, hogy a változásbejegyzési kérelmet elbíráló, nem jogerőre emelkedett végzésben foglaltak alkalmasak-e a közhiteles nyilvántartás adataival szembeni ellenbizonyításra. A jelen alkotmányjogi panasz által támadott ítéletből kitűnően nem merült fel kétely a változásbejegyzési kérelmet elbíráló végzés jogerőre emelkedését illetően, és a Kúria éppen az e végzésben foglaltak alapján állította a nyilvántartásban foglalt adatok közhitelességét.
- [20] Az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére. Ez a rendelkezés önállóan Alaptörvényben biztosított jogként csak a kellő felkészülési idő követelményének vagy a visszaható hatály tilalmának sérelme esetén hívható fel. Az indítványozó hivatkozása a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog tartalmának meghatározásával kapcsolatos. A tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben előadottak az Abtv. 29. §-a alapján nem támasztják alá a panasz befogadhatóságát, ezért a befogadásnak az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése alapján sincs helye.
- [21] 4. Tekintettel arra, hogy az indítvány nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre, továbbá nem felelt meg a törvényi feltételeknek, azt az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.
- [22] 5. Az indítványozó kérte, hogy az Alkotmánybíróság a jogerős ítélet végrehajtását az alkotmányjogi panasz eljárásának befejezéséig függessze fel. Az Alkotmánybíróság kivételesen, az Abtv. 61. § (1) bekezdésében foglalt körülmények fennállása esetén hívhatja fel a bíróságot a kifogásolt döntés végrehajtásának felfüggesztésére, jelen ügyben azonban a visszautasításra tekintettel erről nem kellett rendelkeznie.

Budapest, 2021. szeptember 14.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Márki Zoltán
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/748/2021.

